

25. Odpoveď ministra kultúry Slovenskej republiky M. Maďariča na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Mičovského a ďalších poslancov podanú 27. júna 2013 vo veci hradu Krásna Hôrka

Minister kultúry
Slovenskej republiky

Marek MAĎARIČ

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 18-07-2013		
Číslo spisu: PREDS-561/2013		
Listy: 11-	Prílohy: 1/6	
RZ	ZH	LU

Bratislava 17. júla 2013
Číslo: MK-2465/2013-110/11886

Vážený pán poslanec Národnej rady SR Mičovský,
vážený pán poslanec Národnej rady SR Fecko,
vážený pán poslanec Národnej rady SR Škripek,
vážený pán poslanec Národnej rady SR Huba,

predsedom Národnej rady Slovenskej republiky p. Pavlom Paškom mi bola listom č. PREDS-499/2013 zo dňa 28. júna 2013 odstúpená Vaša interpelácia prednesená na 21. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky. Na základe Vami predloženej interpelácie vo veci hradu Krásna Hôrka Vám zasielam vyjadrenie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky k Vaším otázkam.

K otázke č. 1

Z akého dôvodu SNM (Múzeum Betliar) zanedbalo údržbu suchých tráv a náletových drevín v okolí hradu pred a po požiari hradu Krásna Hôrka, až do dňa 18. 6. 2012, teda takmer tri mesiace po požiari?

Slovenské národné múzeum (ďalej len „SNM“) je najväčšou inštitúciou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo kultúry“), ktoré spravuje 105 nehnuteľných objektov, vrátane piatich hradov, niekoľko kaštieľov a dva rozsiahle areály múzeí v prírode. Popri starostlivosti o samotné objekty, z ktorých sú mnohé národné kultúrne pamiatky, venuje SNM náležitú pozornosť aj starostlivosti o exteriéry objektov. Tak to je aj pri hrade Krásna Hôrka. SNM – Múzeum Betliar v Betliari, ako priamy správca hradu Krásna Hôrka, venovalo zvýšenú pozornosť odstraňovaniu náletových drevín na hradnom kopci. Komplexné vyčistenie priestorov na hradnom kopci bolo realizované v októbri 2007 prostredníctvom externého dodávateľa. V roku 2007 bolo vyrúbaných 25 ks drevín a na ploche viac ako 1 000 m² boli odstránené aj ďalšie nálety. V nasledujúcich rokoch bolo vykonávané čistenie hradného kopca priebežne, od apríla do októbra bežného kalendárneho roka. Tieto práce boli zabezpečované zamestnancom SNM na základe dohody o vykonaní práce.

V tejto súvislosti si dovoľujeme upozorniť, že v „Správe o výsledku protipožiarnej expertízy k prípadu požiaru hradu Krásna Hôrka zo dňa 10.03.2012“ (č. p.: PEU1-100-002/2012), ktorú vypracoval Požiarnotechnický a expertízny útvar Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sa v bode č. 8 „Vyhodnotenie organizačného zabezpečenia ochrany pred požiarom a porušenia predpisov o ochrane pred požiarom“ konštatuje, že na strane právnickej osoby t.j. SNM ako správcu hradu neboli zistené nedostatky. SNM – Múzeum Betliar neporušilo platnú legislatívu a pri zabezpečení protipožiarnej ochrany národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „NKP“) Krásna Hôrka postupovalo v súlade s platnými právnymi predpismi SR.

Tiež je potrebné upozorniť, že krovinatý porast zároveň splňal aj funkciu zachytenia dostatočnej vrstvy zeminy, v ktorej sú vedené inžinierske siete a zakotvenébleskozvody. V prípade úplného odstránenia zelene z okolia hradného kopca by následkom silných privalových dažďov mohlo dôjsť k zmyvaniu zeminy a aj k rýchlejšiemu zvetrávaniu hradného podlažia a obnaženiu inžinierskych sietí ableskozvodov. Porast zároveň plní funkciu retardéra pri silných vetroch a po jeho úplnom odstránení vznikajú nekontrolovateľné silné vzdušné víry, ktoré môžu spôsobiť značné škody na objektoch hradu (SNM – Múzeum Betliar to zaznamenalo pri víchrici v máji 2013).

K otázke č. 2

Akým spôsobom a na základe akých faktov prišlo SNM a Ministerstvo kultúry k odhadu škody vo výške 15 miliónov? Prečo je takmer dvojnásobný rozdiel medzi týmto odhadom a znaleckým posudkom, ktorý si nechalo vypracovať SNM a bol doručený poisťovni dňa 12. 9. 2012 (t. j. posudok, v ktorom je odhadnutá výška škody na objekte hradu 7.633.255,04 eur, na zbierkach 349 159 eur a škoda na pomocnom inštalačnom materiáli vo výške 79 711,23 eur)?

Odhad škody ako aj odhady nákladov na opravu NKP hradu Krásna Hôrka vykonal znalec v odbore stavebníctvo. Znalecký posudok dalo SNM vypracovať znalcovi Ing. Turocimu dňa 16.03.2012. V znaleckom posudku číslo 48/2012 sa uvádza výška nákladov na opravu nehnuteľných objektov v celkovej výške 9 294 581,08 € s možným rozpätím do 50%. Na základe údajov zo znaleckého posudku môžu byť celkové náklady na opravu hradu stanovené až do výšky 13 941 871,- €. Výška nákladov na opravu, rekonštrukcie striech a ďalších architektonických prvkov poškodených požiarom je podmienená aj použitými materiálmi a zvolenými technologickými postupmi, ktoré sú určované jednotlivými záväznými rozhodnutiami krajského pamiatkového úradu na základe výsledkov a zistení prebiehajúceho architektonicko-historického výskumu. Do výšky škôd vypracovaných súdnym znalcom neboli zahrnuté škody na zničených a poškodených zbierkových predmetoch ani náklady na reštaurovanie poškodených zbierkových predmetov, ktoré boli stanovené odbornými zamestnancami SNM vo výške 349.159,- €, ako aj škody na pomocnom inštalačnom materiáli v celkovej výške 79 711, 23 €.

K otázke č. 3

Platilo SNM za služby údržby hradu Krásna Hôrka tretej osobe? Ak áno, prečo nezahŕňali služby odstránenie suchých tráv a náletových drevín v okolí hradu?

SNM – Múzeum Betliar dodávateľsky zabezpečilo v roku 2007 komplexné vyčistenie priestorov na hradnom kopci. Bolo vyrúbaných 25 ks drevín a na ploche vyše 1 000 m² boli odstránené nálety. V ďalších rokoch bolo vykonávané čistenie hradného kopca priebežne, od

apríla do októbra bežného kalendárneho roka. Tieto práce boli zabezpečované zamestnancom SNM na základe dohody o vykonaní práce. Pred rokom 2007 SNM – Múzeum Betliar sa usilovalo odstraňovať náletové dreviny a trávnatý porast aj biologickým spôsobom – trávu na kopci spásali ovce. Tento spôsob sa ukázal ako nevhodný, keďže ovce znečisťovali príjazdovú cestu k hradu. Opäť pripomínam, že v „Správe o výsledku protipožiarnej expertízy k prípadu požiaru hradu Krásna Hôrka zo dňa 10.03.2012“ (č. p.: PEU1-100-002/2012), ktorú vypracoval Požiarnotechnický a expertízny útvar Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sa v bode 8 konštatuje, že na strane právnickej osoby t.j. SNM ako správcu hradu neboli zistené nedostatky. SNM – Múzeum Betliar neporušilo platnú legislatívu a pri zabezpečení protipožiarnej ochrany NKP Krásna Hôrka postupovalo v súlade s platnými právnymi predpismi.

K otázke č. 4

Prečo SNM prizvalo externého radcu na verejné obstarávanie a nepokúsilo sa využiť napríklad služby odborníkov na obstarávanie rezortu kultúry, ktorí majú s väčšími verejnými obstarávaniami skúsenosti a za externého radcu zvolilo človeka so spochybniteľnou minulosťou?

Ministerstvo kultúry okamžite po požiari operatívne spolupracovalo so SNM pri obnove hradu Krásna Hôrka, iniciovalo pracovné stretnutia (napr. v dňoch 20. 3. 2013 a 22. 3. 2013) a bolo priebežne informované o postupoch prác, vrátane postupov pri zabezpečení verejného obstarávania. Na uvedených pracovných stretnutiach sa zúčastnil aj Mgr. René Bábela ako osoba s odbornou spôsobilosťou na výkon verejného obstarávania, ktorý spolupracoval so SNM už v predchádzajúcich mesiacoch pri realizácii iných verejných obstarávaní – Mgr. Bábela pracoval pre SNM od 13. 9. 2011.

SNM predložilo ministerstvu kultúry listom č. SNM-R-677/2012-100 zo dňa 22. 3. 2012 návrh na postup obstarania potrebných služieb a stavebných prác v súvislosti s obnovou hradu Krásna Hôrka. Ministerstvo kultúry listom č. MK-676/2012-100/4122 zo dňa 30. 3. 2012 súhlasilo so začatím verejného obstarávania podľa návrhu SNM zo dňa 22. 3. 2012.

Pre úplnosť dodávam, že SNM realizuje ročne množstvo verejných obstarávaní. S prihliadnutím na predpokladaný rozsah prác pri zadávaní zákazok na obnovu hradu Krásna Hôrka bol Mgr. Bábela, externý zamestnanec SNM, poverený prípravou verejného obstarávania na obnovu hradu Krásna Hôrka. Dohoda o pracovnej činnosti s Mgr. Bábelom bola vypovedaná zo strany SNM dňa 3. 5. 2013.

K otázke č. 5

Prečo SNM akceptovalo návrh projektu, ktorý nerešpektoval logický sled stavebných prác a zadelil práce bez ktorých nie je možné pri súčasnom nastavení projektu ukončiť práce na prvej fáze opravných prác až do druhej fázy projektu?

Je v záujme ministerstva kultúry aj SNM, aby bol postup prác pri obnove hradu Krásna Hôrka čo najrýchlejší, najplynulejší, samozrejme aj najefektívnejší. Pri obnove požiarom zničeného hradu nie je možné vychádzať zo skúsenosti iných subjektov, keďže takýto problém sa rieši v Slovenskej republike po prvýkrát. Oprava hradu po požiari je zložitý proces, v rámci ktorého je nevyhnutné prihliadať na množstvo skutočností. Opravu nebolo možné vopred pripraviť, ako napr. v prípade plánovanej rekonštrukcie hradu, kde je už vykonaný pamiatkový výskum sú známe stanoviská a odporúčania pamiatkarov ako postupovať pri obnove. Základným predpokladom pre úspešnú a pamiatkovo odsúhlasenú

obnovu hradu Krásna Hôrka bolo zistenie rozsahu poškodenia. Ďalším limitujúcim faktorom pri stanovení postupu prác bola snaha zabrániť ďalšiemu poškodzovaniu hradu poveternostnými vplyvmi pri neexistencii striech na celom hrade. Preto sa pristúpilo najprv k dočasnému prekrytiu hradu. Celý proces obnovy hradu sa môže javiť ako zdĺhavý. Tu je však nevyhnutné pripomenúť, že takmer súbežne s obnovou hradu sa vykonáva architektonicko-historický výskum. Na základe výsledkov tohto výskumu je možné zadať vypracovanie projektovej dokumentácie obnovy. Po jej vypracovaní nasleduje schvaľovanie orgánmi štátnej a verejnej správy, vrátane krajského pamiatkového úradu, a až následne je vydané stavebné povolenie. Až po získaní právoplatného stavebného povolenia je stavbu možné realizovať. Každý jeden proces (prieskum, projektovanie, realizácia stavby) bolo pritom vopred nutné verejne obstarávať.

Na základe týchto uvedených dôvodov SNM zvolilo etapovitý postup prác. Po ukončení prvej časti architektonicko-historického výskumu boli projektované tie časti, ktoré sa mohli samostatne naceňovať, verejne obstarávať a realizovať. Takýto postup sa SNM javil ako najvýhodnejší a najrýchlejší, hoci termíny ukončenia jednotlivých etáp stavebných prác a cena diela musia byť postupne upravované dodatkami k zmluve, vždy po odovzdaní a schválení jednotlivých častí projektovej dokumentácie. Maximálna vysúťažená cena diela však nebude prekročená.

K otázke č. 6

Prečo SNM podpísalo až 3 dodatky so subjektom, ktorý si neplní svoje finančné záväzky a s ktorým mali už v minulosti verejné korporácie (obec Vlachovo) problémy s dodávkou práce a prečo SNM s týmto subjektom neukončilo zmluvu?

Dôvody na podpísanie dodatkov boli na strane objednávateľa, resp. vis major a SNM nemalo dôvod s dodávateľom rozviazať zmluvný vzťah.

K jednotlivým dodatkom:

Dodatok č. 1

- Predmetom dodatku je posun termínu ukončenia diela na 30.03.2013.
- Dôvodom bola pretrvávajúca nepriaznivá poveternostná situácia.

Dodatok č. 2

- Predmetom dodatku je zníženie pôvodného rozsahu stavebných prác v častiach hradu B a C a posun termínu ukončenia diela na 15. 6.2013.
- Dôvody:
 - o V 02/2013 bol ukončený architektonicko-historický výskum hradu - časť „Koruny murív a pozostatky krovných konštrukcií“, naň nadväzovalo vydanie záväzného stanoviska Krajského pamiatkového úradu Košice č. KE-I3/238-02/880/SM zo dňa 8. 4. 2013.
 - o Na základe výsledkov architektonicko-historického výskumu a stanoviska Krajského pamiatkového úradu Košice bola vypracovaná prvá časť dodatku k projektovej dokumentácii (ďalej „PD“) „1- Havarijné prestrešenie a lešenie a/ Spodný nosný trámový vmurovaný rošt“ pre časti hradu B1, B2, B3, C1, C2.
 - o Na základe tejto PD bol spresnený rozsah prác na uvedených objektoch a boli ocenené nové položky, ktoré sa nenachádzali v pôvodnom rozpočte a taktiež bol dohodnutý nový harmonogram prác.

Dodatok č. 3

- Predmetom dodatku je zníženie pôvodného rozsahu stavebných prác v časti hradu A a posun termínu ukončenia diela na 30. 11. 2013.
- Dôvody:
 - o Na základe výsledkov architektonicko-historického výskumu bola vypracovaná druhá časť dodatku k PD „2 - Spodný nosný vmurovaný trámový rošt pod konštrukciu trvalých krovov“ pre časti hradu A1, A2, A3 a čiastočné boli doplnené aj časti B a C.
 - o Na základe tejto PD bol spresnený rozsah prác na objektoch hradu A a boli ocenené nové položky, ktoré sa nenachádzali v pôvodnom rozpočte a tiež bol dohodnutý nový harmonogram prác.
 - o Na posun termínu mala vplyv aj dôkladná príprava a analýza podkladových materiálov pre vydanie záväzného stanoviska Krajským pamiatkovým úradom v Košiciach, ktoré okrem iného stanovuje typ a druh malty, ktorá bude použitá na sanáciu korún murív; druh reziva na pomúrnicie a zamurovaný spodný trámový rošt; nutnosť jeho opracovania ručným tesárskym spôsobom; druh nového tehlového muriva a ďalšie.

K otázke č. 7

Aké kroky podnikne Ministerstvo kultúry SR, aby zamedzilo ekonomickým, kultúrnym a sociálnym škodám, ktoré už v tomto momente nastávajú v gemerskom regióne z dôvodu oneskorenia 1. fázy opravných prác na hrade Krásna Hôrka?

Ministerstvo kultúry veľmi citlivo vníma dosah uzatvorenia hradu Krásna Hôrka na turistický ruch Krásnohorského podhradia so všetkými jeho dôsledkami. To, že jeho rekonštrukciu po ničivom požiari považuje za veľmi dôležitú podčiarkuje aj fakt, že sa úloha ohľadne obnovy hradu po požiari stala súčasťou Rozpracovania Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2012-2016 na podmienky rezortu kultúry (úloha č. 18). Je potrebné však zvýrazniť aj skutočnosť, že všetky kroky obnovy hradu sú viazané na záväzné vyjadrenia relevantných orgánov štátnej správy a miestnej štátnej správy a všetky je potrebné pri nastavení rekonštrukcie zohľadniť. Vydanie týchto stanovísk sa riadi termínmi a postupmi upravenými v jednotlivých zákonoch, vrátane využitia inštitútu podávania námietok a odvolaní. To všetko doteraz spôsobilo termínový posun v rekonštrukcii hradu. Je však našou snahou zabezpečiť rekonštrukciu hradu v tak, aby kvalita nebola obeťou rýchlosti rekonštrukcie.

K otázke č. 8

Aký je podrobný rozpočet projektu v prvej fáze opravných prác hradu Krásna Hôrka so zahrnutým, prvým, druhým a tretím zmluvným dodatkom?

Cena realizačných prác:

- Zmluva o dielo (ďalej len ZoD) č. SNM-R-ZOD-2012/3177 na realizáciu stavebných prác „Sanácia havarijného stavu NKP hradu Krásna Hôrka – 1. časť – havarijné prestrešenie a lešenie“ bola uzatvorená so zhotoviteľom Mariánom Fifikom dňa 19. 10. 2012 na sumu 1 714 211,53 € bez DPH. Uvedená cena bola dohodnutá v ZoD ako cena maximálna.
- Cenová ponuka v ZoD nedefinuje presný rozsah diela, výkaz výmer je len informatívnej povahy a fakturácia prebieha na základe skutočne vykonaných prác

odsúhlasených objednávateľom. Ministerstvo kultúry od SNM očakáva, že konečná suma neprekročí zazmluvnenú cenu.

K otázke č. 9

Vo svetle prezentovaných skutočností, ktoré naznačujú nedostatok kompetencií v časovom riadení projektu a nedostatočné finančné, technické a personálne zabezpečenie na strane súčasného dodávateľa, neuvažujete nad vypovedaním zmluvy a opätovným zadáním projektu najmä za cieľom rýchleho a hospodárneho ukončenia opravných prác, ktorých termín sa už 3-krát dodatkom posunul a v súčasnosti prekračuje pôvodne stanovený časový termín?

Ministerstvo kultúry nemá vedomosť o relevantných a podložených dôkazoch o nedostatkoch pri finančnom, technickom ani personálnom zabezpečení prác na strane zhotoviteľa, aj s ohľadom na objektívne príčiny predlžovania termínu ukončenia prác (pozri vysvetlenia v bodoch 5, 6 a 8).

S pozdravom

Vážený pán
Ján Mičovský
poslanec Národnej rady SR
Národná rada Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava

Vážený pán
Martin Fecko
poslanec Národnej rady SR
Národná rada Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava

Vážený pán
Branislav Škripek
poslanec Národnej rady SR
Národná rada Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava

Vážený pán
Mikuláš Huba
poslanec Národnej rady SR
Národná rada Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava